

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 18 juni 2021
(OR. en)

9687/21

AGRI 271
VETER 45
ENV 443

NOTA

---

van:	het voorzitterschap
aan:	de delegaties
Betreft:	Bepalen van een beschermdoel voor honingbijen in het kader van de herziening van het bijenrichtsnoer uit 2013 – <i>Gedachtewisseling</i>

Voor de delegaties gaat hierbij een achtergrondnota van het voorzitterschap voor de gedachte-wisseling tijdens de zitting van de Raad (Landbouw en Visserij) op 28 en 29 juni 2021.

Bepalen van een beschermdoel voor honingbijen in het kader van de herziening van het bijenrichtsnoer uit 2013

Achtergrond en stand van zaken

1. Pesticiden mogen alleen worden toegestaan als uit een uitgebreide risicobeoordeling is gebleken dat het gebruik ervan geen schadelijke effecten op de gezondheid van mens of dier en geen onaanvaardbare effecten op het milieu heeft. De methoden voor het uitvoeren van de vereiste risicobeoordelingen worden uiteengezet in richtsnoeren waarin verschillende milieu-compartimenten en soorten worden behandeld.
2. Het huidige richtsnoer met betrekking tot de risicobeoordeling voor honingbijen is het Guidance Document on Terrestrial Ecotoxicology (richtsnoer terrestrische ecotoxicologie) uit 2002¹, aangezien het bijenrichtsnoer uit 2013 van de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) niet door de lidstaten is goedgekeurd in het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders, ondanks herhaalde inspanningen daartoe in de afgelopen jaren.
3. In maart 2019 heeft de Commissie de EFSA opdracht gegeven om het bijenrichtsnoer uit 2013 te herzien, rekening houdend met nieuwe wetenschappelijke inzichten die sinds 2013 zijn verkregen.
4. Om deze herziening uit te kunnen voeren, is het bepalen van een zogenoemd specifiek beschermdoel voor bijen een cruciale stap. Risicobeheerders en -beoordelaars uit de lidstaten spraken het afgelopen jaar over de wijze waarop dit doel moet worden vastgesteld op basis van een **document van de EFSA² waarin vier mogelijke benaderingen werden beschreven om het beschermdoel voor honingbijen vast te stellen.**
5. Een meerderheid van de lidstaten gaf de voorkeur aan een aanpak waarbij rekening wordt gehouden met de natuurlijke variabiliteit van de omvang van de honingbijenkolonies (het "normale werkingsbereik van de kolonieomvang").

---

¹ https://ec.europa.eu/food/system/files/2016-10/pesticides_ppp_app-proc_guide_ecotox_terrestrial.pdf

² <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/EFSA-Supporting-document-for-RMs-in-defining-SPGs.pdf>

6. De gekozen aanpak werd bekritiseerd door ngo's en enkele leden van het Europees Parlement. De belangrijkste redenen daarvoor houden verband met het gebruik van het model "BEEHAVE"³ (dat voor 10 % werd medegefinancierd door het bedrijfsleven) voor simulatie van de natuurlijke variabiliteit van de omvang van kolonies en de verwachting dat in het herziene bijenrichtsnoer een minder beschermend beschermdoel zou worden vastgesteld dan in het niet-goedgekeurde EFSA-richtsnoer uit 2013. Ngo's en de leden van het Europees Parlement pleitten ook voor een ander model, ApisRAM, voor de simulatie van de ontwikkeling van bijenkolonies. Dit model is echter nog in ontwikkeling.
7. De EFSA heeft op haar website een gedetailleerde samenvatting gepubliceerd van de termijnen⁴ voor de ontwikkeling en kalibratie van het ApisRAM-model. Het model kan niet eerder dan medio 2023 worden gebruikt voor de simulatie van de ontwikkeling van kolonies en voor de simulatie van de effecten van gewasbeschermingsmiddelen en andere stressoren.
8. In deze context heeft de Commissie de EFSA verzocht een uitgebreid ondersteunend document op te stellen, waarin alle relevante kwesties worden toegelicht en de resultaten van de simulaties in detail worden gepresenteerd. De EFSA publiceerde het document⁵ op 15 december 2020 en presenteerde het op 13 januari 2021 tijdens een gezamenlijke informatiebijeenkomst voor de lidstaten en vertegenwoordigers van belanghebbenden (leden van de groep die door de EFSA voor deze herziening is ingesteld), zodat alle belanghebbende partijen erover van gedachten konden wisselen.

Vaststellen van specifieke beschermdoelen

9. Tijdens een speciale vergadering op 23 februari 2021 en tijdens de vergadering van het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders in maart 2021 hebben alle lidstaten hun steun bevestigd voor de door de EFSA voorgestelde methode voor de herziening van het specifieke beschermdoel voor honingbijen.

---

³ BEEHAVE is een algemeen beschikbaar model waarover alle relevante informatie te vinden is op: <https://beehave-model.net/>

⁴ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/2021-03/timeline-ApisRAM-development-final.pdf>

⁵ <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

10. Alle lidstaten die een advies hebben uitgebracht, waren het erover eens dat de door de EFSA uitgevoerde simulaties van de natuurlijke variabiliteit van de omvang van honingbijenkolonies conservatiever zijn dan wat in de natuur wordt waargenomen. Daarom waren die lidstaten het erover eens dat het kiezen van een beschermdoel in de vorm van een drempelwaarde voor een aanvaardbare afname van de omvang van honingbijenkolonies door pesticiden binnen het gesimuleerde bereik voldoende bescherming biedt.
11. Wat de numerieke waarde voor dit specifieke beschermdoel betreft, steunden vier lidstaten een percentage van 23 % (d.w.z. het volledige bereik van de gesimuleerde natuurlijke variabiliteit), elf lidstaten steunden een beschermdoel van 10-12,8 %, terwijl vier lidstaten pleitten voor 7 % (d.w.z. hetzelfde percentage als in het EFSA-richtsnoer uit 2013). Vier lidstaten namen geen standpunt in.
12. De meeste lidstaten waren het er ook over eens dat er rekening moet worden gehouden met de praktische haalbaarheid van veldstudies, omdat anders niet kan worden gemeten of het specifieke beschermdoel al dan niet wordt bereikt.
13. Op 15 maart 2021 richtte de voorzitter van de Commissie ENVI van het Europees Parlement een schrijven aan de Commissie om eraan te herinneren dat het Parlement in oktober 2019 bezwaar heeft gemaakt tegen een ontwerpverordening van de Commissie op grond waarvan een deel van het bijenrichtsnoer van de EFSA uit 2013 ten uitvoer kon worden gelegd, terwijl de Commissie ENVI een volledige tenuitvoerlegging verwachtte. De voorzitter bleef ook kritisch over het gebruik van het BEEHAVE-model in de EFSA-simulaties en pleitte in plaats daarvan voor het gebruik van het ApisRAM-model (maar was ook bezorgd over de vertraging bij de ontwikkeling van dat model). De voorzitter sprak de verwachting uit dat de herziening van het bijenrichtsnoer van de EFSA uit 2013 niet mag leiden tot een lager beschermingsniveau van bijen en verzocht om een debat over het specifieke beschermdoel op politiek niveau.

14. In een brief⁶ aan de minister van Landbouw van Portugal en de voorzitter van de Commissie ENVI stelde de Commissie als uitgangspunt voor de bespreking voor om **een afname van de kolonieomvang van 10 % als specifiek beschermdoel** te stellen. Dit voorstel is zeer ambitieus in vergelijking met het richtsnoer inzake risicobeoordeling voor bijen dat momenteel van toepassing is (d.w.z. het Guidance Document on Terrestrial Ecotoxicology uit 2002), aangezien volgens dat document alleen een afname van de kolonieomvang van meer dan 20-25 % in veldstudies kan worden gemeten en het volledige bereik van de door de EFSA gesimuleerde natuurlijke variabiliteit rond 23 % ligt.
15. De Commissie heeft er ook rekening mee gehouden dat de het bijenrichtsnoer van de EFSA uit 2013, waarin een specifiek beschermdoel van 7 % afname van de kolonieomvang werd voorgesteld, door de meeste lidstaten niet is goedgekeurd omdat zij het technisch niet haalbaar achtten om veldstudies uit te voeren waarmee kon worden gemeten of het doel was bereikt of niet. Op basis van de door de EFSA verstrekte informatie is het meten van een afname van 10 % in veldstudies een uitdaging, maar wel technisch haalbaar⁷.
16. De Commissie stelt **één specifiek beschermdoel voor de hele EU** voor en niet per reglementeringszone, aangezien uit de wetenschappelijke gegevens in het ondersteunende document van de EFSA blijkt dat er slechts kleine verschillen zijn tussen de drie in de verordening gewasbeschermingsmiddelen omschreven reglementeringszones.

---

⁶ https://ec.europa.eu/food/system/files/2021-04/pesticides_bees_letter_mep-pt-pres_en.pdf

⁷ Zie rubriek 7.1 van het begeleidende document van de EFSA op <https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/topic/review-guidance-document-bees-specific-protection-goals.pdf>

17. Om de EFSA in staat te stellen de herziening van het bijenrichtsnoer uit 2013 voort te zetten en de verordening(en) vast te stellen die de uitvoering ervan mogelijk zal (zullen) maken, worden de ministers verzocht tijdens de zitting van de Raad Landbouw en Visserij van 28-29 juni 2021 deel te nemen aan een gedachtewisseling op basis van de volgende vragen:

- a) *Bent u het ermee eens dat er voor de hele EU één specifiek beschermdoel voor honingbijen moet worden vastgesteld?*
  - b) *Bent u het eens met het voorstel van de Commissie dat het maximaal toegestane niveau voor de afname van de omvang van honingbijenkolonies als gevolg van blootstelling aan een pesticide 10 % moet zijn?*
-